

Inuit ernumanermik isummakkullu nanertismanermik eqqugaasartut isumassorneqarluarnissaat qulakkeerniarlugu nuna tamakkerlugu iliuusissatut pilersaarummik kingusinnerpaamik UPA2020-mi saqqummiunneqartussamik Naalackersuisut suliaqarnissaat pillugu Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Aqqa Samuelson, Inuit Ataqtigii)

Akissuteqaat

(Peqqissutsimit, Isumaginninnermut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalackersuisoq)

Siullermeerneqarnera

Inatsisartunut ilaasortaq, Aqqa Samuelson, Inuit Ataqtigii, inuit ernumanermik isummakkullu nanertismanermik eqqugaasartut isumassorneqarluarnissaat qulakkeerniarlugu nuna tamakkerlugu iliuusissatut pilersaarusiortoqarnissaa pillugu aalajangiiffigisassatut siunnersuuteqarnera pillugu Naalackersuisut qutsavigaat.

Innuttaasut ernumanermik isummakkullu nanertismanermik nappaatillit Peqqinnissaqarfiup tarnikkut nappaatilinnut immikkoortortaqarfiata avataani assigiinngitsorpasuarni katsorsarneqartarput. Ilaatigut tarnip pissusiinik ilisimatuut, siunnersuisarfinnit, paaqqinnittarfinni suliffinniluunniit namminersortuni sulisut ikiuisarput. Tamatuma saniatigut isummakkut nanertismaneq ernumanerlu anniaatinut assigiinngitsunut assigiinngitsutigut takussutissaqartarlutillu katsorsarneqartunut ilaanerat eqqaamaneqartariaqarpoq. Taamatuttaaq ernumanermik naalliuutit ilaat ajoquseerujussuarsinnaapput allallu sivikitsukullammik naalliuutaasinnaallutik. Isumakkut nanertismanerit ajorpallaanngitsut sivikitsumillu ernumanermik anniaateqarnerit amerlanertigut oqaloqatigiinnikkut katsorsarneqarsinnaasarput, ajornerusumilli atorneqartut amerlanertigut Peqqinnissaqarfimmi tarnikkut nappaatilinnut immikkoortortaqarfimmi immaqalu nakorsaasiinikkut ikiorsiinissamik pisariaqartitsisarput.

2014-imi ukiuni pingasuni suliniutit ilaattut napparsimasut isummakkut nanertisimasut qarasaasiakkut tarnip pissusiinik ilisimasalinnit ikiorneqarnissaannik neqerooruteqarpoq, tamannalu ilaatigut EU-mit aningaasaliiffigineqarpoq. Napparsimasut sinerissami isummakkut nanertisimasut nappaataat inuunerallu annertuumik pitsaanerulersinniarlugu eqqarsartaaseq allanngortinniarlugu oqaloqateqartarnermik katsorsaat isummakkut nanertisimasunut neqeroorutigineqartarlerpoq. Neqeroorut 2015-imi 2016-imilu ingerlaqqippoq tamatumalu kingorna nalinginnaasumik ingerlatsinnermut nuunneqarluni ullumikkullu tarnikkut nappaatilinnut immikkoortortaqarfimmi katsorsarneqarnissamik neqeroorutini pingaaruteqarluni.

Ullumikkut taamaalilluni Nuummi tarnikkut nappaatilinnut immikkoortortaqarfimmi tarnip pissusiinik ilisimatuumut imaluunniit tarnip nappaataanut nakorsamut innersuussisarneq nunatsinni innuttaasunut tamanut aalajangersimasumik neqeroorutaalerpoq. Innersuussinerit najukkami peqqissaaviit aqqutigalugit ingerlanneqartarput. Innuttaasut ass. isumamikkut nanertismanermit imaluunniit ernumanermit takussutissaqarlutik nakorsiartut tarnikkut nappaatilinnut immikkoortortaqarfimmit katsorsarneqartariaqartutut nakorsamit nalilerneqartut tarnikkut nappaatilinnut immikkoortortaqarfimmi oqaloqateqarnissamut innersuunneqartarput. Annertuallaanngitsumik

isumakkut nanertisimasut imaluunniit ernumasartut peqqissaavinni nunap immikkoortuani nakorsamit katsorsarneqarnissamut innersuunneqartarput.

Ernumanermik isumakkullu nanertisimanermik atugallit allatigut nutaamik ikiorsernissaannut tunngatillugu pingaaruteqarpoq eqqortumik katsorsaaniisaq piareersarniarlugu nappaatit qanoq atugaatiginerisa paasinaaqaarnissaat. Massakkuugallartoq nalunaarsorneqarsinnaanngilaq nunatsinni qassit ernumanermik isumakkullu nanertisimanermik eqqugaaqqanersut. Peqqinnissaqarfiup napparsimsunik nalunaarsuiffiata (EPJ) annertusineratigut piffissap ingerlanerani Peqqinnissaqarfimmut attaveqartarput aqqissuussaanagerusumik assigiissarnerusumillu nalunaarsorneqarsinnaalissapput.

Ernumanermik isumakkullu nanertisimanermik qaangiiniarnermi takussutissat annertussusaat kisimik aalajangiisuunngillat. Inuup ataasiakkaap illersuutigisinnaasai aarlerinartuulu naleqqussarneqassapput, taakkulu tassaasinnaapput ilaqutariit inuilluunniit ataasiakkaat isumalluutaat. Taamaattumik iliuseqarnermi takussutissaasut atuukkunnaarsinnissaat anguniarneqaannarnani isumalluutit atorluarneqarnissaat kiisalu nutaanik ineriartortitsinissaq anguniagaasariaqarpoq. Taamaattumik innuttaasut isumakkut peqqissusaat tarnikkullu atugarissaarnerat eqqarsaatigalugu pissutsit ataatsimut isigalugit periusissioornissaq, iliuusissatut pilersaarusiornissaq iliuseqarnissarlu ukkatarineqassapput. Pingaaruteqarluinnarpoq isumaginninnermut peqqissutsimullu susassaqarfiit ataatsimoorlutik suliniutinik taakkuninnga ineriartortitsinissaat atuutsitsilernissaallu. Naalackersuisut suliniutit arlallit aallartisalereerpaat aalajangiusimallugulu 2019-imi ilaqutariinnermut politikkimik, meeqqanik sumiginnaaneq pillugu iliuusissatut pilersaarummik kiisalu innuttaasut peqqinnerulernissaannik suliniummik - Inuuneritta III - saqqummiussinissartik. Inuunerittami nutaami aamma innuttaasut akornanni isumakkut peqqissuunissaq ukkatarineqarpoq. Suliniutit taakku pingasut imminnut attuumalluinnassapput aamma meeqqat inuusuttullu ukkatarineqassallutik, tamatumani ilaatigut siunertarineqarluni isumakkut peqqissutsimik nukittorsaanissaq. Taamatuttaaq immiinnut toquttarnermik pitsaaliuinermi, kinguaassiuutitigut atonerluinermik pitsaaliuinermi kiisalu ilaqutariinnut tunngassuteqartunik pitsaaliuinermi suliniutit pingaartinneqarput. Taakku tamarmik pitsaaliuinerit siusissukkullu iliuseqarnerit, siunissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu innuttaasut akornanni ernumanerup isumakkullu nanertisimanerup akulikissusaannik annikillisisinnaasutut, isigineqassapput.

Isumaginninnerup peqqinnissaqarfiullu iluani suliniutit aallartinneqareersut eqqarsaatigalugit Naalackersuisut isumaqarput isumakkut peqqissuunissamut tunngaviusut sulinissamullu pilersaarutaasut ilusilersorneqareersimasut.

Naalackersuisut taamatut oqaaseqarlutik inassutigaat aalajangiiffigisassatut siunnersuut itigartinneqassasoq.